

●

Cilt 1 / Sayı 1 / Ağustos 2021

Sunuş

●

Nuran Tezcan

Kapadokya Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-8371-6586

nuran.tezcan@kapadokya.edu.tr

Günil Özlem Ayaydın Cebe

Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-1697-4104

gunilozlem@gmail.com

Tezcan, Nuran ve Günil Özlem Ayaydın Cebe. "Sunuş". *Kün: Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi* 1.1 (Ağustos 2021): 1-5. DOI: <https://doi.org/10.54281/kundergisi.1>

Bu çalışma Creative Commons Attribution 4.0 International License ile lisanslanmıştır.

Sunuş

Nuran Tezcan ve Günil Özlem Ayaydın Cebe

Değerli Okurlar,

Kün, adını “gün” sözcüğünün arkaik söylenişinden alan, Kapadokya Üniversitesi çatısı altında çıkarılan bir edebiyat ve kültür araştırmaları dergisi olarak yayın hayatına başlıyor. Adına uygun şekilde, bilimin aydınlığını taşımayı, yaymayı hedefliyor. Aynı zamanda, üniversitenin adını temsil eden KÜN kısaltmasını da taşıyarak kimliğini pekiştiriyor.

Türk edebiyatı ve kültürü alanında nitelikli yayınların sayısının artması, Türkçede bilimsel diyalogun, buna bağlı olarak kuramsal terminolojinin ve tartışmaların gelişmesine katkıda bulunmayı amaçladığımızdan dergimizin tek dilli ve Türkçe olarak yayımlanması kararlaştırıldı. Bununla birlikte, uluslararası kimliği korumak adına, her araştırma makalesinin en az bir yaygın Batı dilinde özeti olması öngörüldü. Yaygınlık ve erişilebilirlik, bilimsel araştırmanın günümüzde olmazsa olmaz ölçütleri. Bu nedenle, elektronik ve çevrim içi bir dergi çıkarmaya karar verdik. Her özetli yazının bir DOI numarasının bulunacağı dergimiz hem yayın kadrosu hem de hakemleriyle “uluslararası” sıfatını taşıyor. Üstelik yalnızca “çifte kör hakemlik” sürecini işletmekle kalmıyor, “kör yayın kurulu” ilkesini de benimsiyor.

Klasik Türk edebiyatı alanında uzman olan, Evliya Çelebi üzerine yaptığı çalışmalarla uluslararası boyutta tanınan, Kapadokya Üniversitesi Beşerî Bilimler Fakültesi Dekanı, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanı Prof. Dr. Nuran Tezcan’ın ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi öğretim üyesi, yeni Türk edebiyatı uzmanı Doç. Dr. Günil Özlem Ayaydın Cebe’nin baş editörlüğünde çıkarılan *Kün*’ün çeşitli alanlardan ve kurumlardan son derece güçlü ve dinamik bir yayın kadrosu bulunuyor. Yardımcı editörlerimiz Dr. Duygu Oylubaş Katfar ve Dr. Yusuf Gökkaplan, Kapadokya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyeleri. Aynı bölümde öğretim üyesi olan Dr. Nükhet Okutan Davletov ise yine yardımcı editör göreviyle derginin kuruluş aşamasına katkılarda bulunmuş olmakla birlikte, sağlık sorunları nedeniyle çalışmalarına ara vermek durumunda kaldı. Kendisine acil şifalar diliyoruz. Çeviri bölümü editörümüz Dr. Öğr. Üyesi Sibel Dinçel, uzun süre Hacettepe Üniversitesinde görev yaptıktan sonra Kapadokya Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümünün kadrosuna katıldı. Kitap tanıtımı editörümüz Doç. Dr. Leyla Burcu Dünder, Başkent Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyesi. Hacettepe Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümünde

doktora çalışmalarını sürdürmekte olan Şükran Ünser ise sanat bölümünden sorumlu editörümüz.

Yayın kurulumuza Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Türk Halk Bilimi Bölümü öğretim üyeleri Doç. Dr. Evrim Ölçer Özünel ve Dr. Öğr. Üyesi Tuna Yıldız, hem halk bilimi ve kültür çalışmaları konusundaki yetkinlikleri hem de dergicilik deneyimleri ile değerli katkılar sunuyorlar. Türk Dünyası kültürü üzerine araştırmaları ile dikkat çeken Dr. Timur Devletov da (TÜRKSOY) Ankara'dan dergimizi destekleyen bir diğer isim. Yürüttükleri çalışmalar ve yaptıkları yayınlar ile Türk edebiyatının âdeta nabzını tutan Doç. Dr. Fatih Altuğ, Doç. Dr. Yalçın Armağan (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü) ve Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Fatih Uslu (Koç Üniversitesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü), kurulumuza İstanbul'dan katılıyorlar. Üyelerimiz Aysu Akcan ile Ercan Akyol, Viyana Üniversitesi Yakın Doğu Çalışmaları Bölümünde klasik edebiyat alanında doktora çalışmalarını yürütmekte. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde doktor öğretim üyesi olan Neval Karanfil, derginin geniş uzmanlık yelpazesini tamamlayan bir diğer değerli araştırmacı. Son ama belki de önemli üyemiz ise, bu derginin hayata geçirilmesine önyak olup öncelikle baş editörleri aynı çatıda bir araya getirerek çalışmalarını başlatan, yol gösteren ve kuruluş aşamasının zorlu süreçlerinde desteklerini esirgemeyen Kapadokya Üniversitesi Beşerî Bilimler Fakültesi Dekan Yardımcısı ve İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü öğretim üyesi Dr. Sinan Akıllı.

Kimimizin lisans veya lisansüstü eğitimi sürecinde hoca-öğrenci ilişkisi içerisinde bulunduğu, kimimizin aynı sıraları paylaştığı, kimimizin de meslek yaşamında aynı idealler çerçevesinde yollarının kesiştiği insanlardan oluşan bu kadro, akademinin kuşaklar ve meslektaşlar arasındaki güçlü iletişimini simgeliyor. Bilimin ilkelerine duyulan inanç ve bilimsel kalkınma yolunda emeğini sakınmadan çalışma düsturu, bizi bir araya getiriyor.

Yurt içinde ve dışında edebiyat, tarih, Türkoloji, sosyal bilimler alanlarında çalışmaları bulunan seçkin bilim insanlarından oluşan danışma kurulumuzun değerli üyelerine, bu kadroya inanarak verdikleri destekten dolayı müteşekkirimiz. Elbette, Kapadokya Üniversitesinin kurucusu ve Mütevelli Heyeti Başkanı Alev Alatlı, Mütevelli Heyet Koordinatörü Funda F. Aktan, Rektörü Prof. Dr. Hasan Ali Karasar ve Genel Koordinatörü Dr. Halil İbrahim Ünser, Türkiye akademisinde böyle bir derginin var olmasını sağlayan vizyonları, altyapısının oluşumundaki destekleri ve sürekliliği için sundukları güven ortamı ile teşekkür borçlu olduğumuz isimler. Dergimizin tasarımını gerçekleştiren Kapadokya Üniversitesi Kurumsal İletişim Koordinatörlüğü çalışanlarına da ayrıca teşekkür ederiz.

Bu yılın başlarından itibaren, salgın koşullarıyla mücadele ederek gerçekleştirdiğimiz sayısız toplantı, telefon görüşmesi ve yazışma sonucunda *Kün*, ilk sayısı ile sizlerle buluşuyor. Amaca uygun şekilde yazılar, konuları ve yöntemleriyle zengin bir yelpaze sunuyor.

İlk sayımıza incelikli yaklaşımı ve engin bilgisiyle cömertçe katkıda bulunan, üstat Hilmi Yavuz, İkinci Yeni üzerine kaleme aldığı incelemesinde, şiirde anlam meselesine yeni bir perspektif getiriyor. Edmund Husserl, Ludwig Wittgenstein ve Noam Chomsky'nin "anlamsızlık" üzerine yürüttüğü tartışmalar ve geliştirdiği terminoloji ile Jacques Derrida ve John R. Searle'ün bu tartışmalarla girdiği diyaloglar çerçevesinde meselenin felsefi ve edebî boyutlarını ortaya koyuyor. Ardından, İkinci Yeni şiirinden örneklerle anlamsızlığın kategorilerini Asım Bezirci'nin çalışmasındaki sınıflandırma ile karşılaştırarak aydınlatıyor.

Kapadokya Üniversitesinde Türkçenin önemli meselelerinden sözlük çalışmaları üzerine bir konferans vermiş olan konunun uzmanı değerli Prof. Dr. Mustafa Argunşah'ın konuşmasının daha geniş bir kitleyle buluşturulması ve kalıcılaştırılması gerektiğini düşünerek metnini yayımlıyoruz. Türkçe sözlüğün tarihsel serüveninden günümüzdeki durumuna dek aydınlatıcı bilgiler veren Argunşah, Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük Kolu Başkanı sıfatıyla çalışmaların yakın tanığı olarak hem yöntem bilimsel hem de uygulamadaki problemlere ışık tutuyor. Sözlüğe Osmanlı Türkçesinden Batı dillerine değin alınacak sözcüklerdeki sınır ve kapsam sorunlarından, yazım ve Türkçe karşılık sorunlarına; temel ilkelerdeki tutarlılık ya da tutarsızlıklardan, dildeki değişimlerin izlenmesi konusundaki çalışma yöntemlerine ve kadroların oluşumuna dek sorunları gündeme taşıyan Argunşah, ideal bir Türkçe sözlüğün nasıl olması, yapılması gerektiğini enine boyuna tartışıyor.

Dizin ve puan gibi ölçütlerle ilgili kaygıların bilimsel niteliği gölgede bırakabildiği günümüz akademik ortamında, yayın hayatına yeni başlayan dergimize araştırma makaleleri ile katkıda bulunan yazarlarımızın gözümüzde ayrı bir değeri olduğunu belirtmeliyiz. Yazar soyadına göre alfabetik olarak sıraladığımız makalelerin ilki, Ali Budak'ın *Hayrabad* üzerine çalışması. Bu yazısında Budak, Nabî'nin *Hayrabad* adlı mesnevisinin klasik Türk edebiyatındaki önemini iade etmek üzere, Şeyh Galib'in edebî geleneğin oluşumundaki rolünü ve eleştirilerini sorguladıktan sonra metinlerarası bir yolculuğa çıkıyor. *Hayrabad*'ın özgünlüğünü, Attar'ın *İlahiname*'si ve Galip'in *Hüsni ü Aşk*'ı ile karşılaştırmalar sonucunda, "yeniden yazım" kavramı çerçevesinde ortaya koyuyor.

Timur Davletov, Hakas Türklerinin sözlü kültürü ve özellikle destanları üzerine araştırmasında, çok az bilinen bu destanları tanıttıktan sonra Walter J. Ong'un kuramı çerçevesinde inceliyor. Destanların teknik özelliklerinden ve destan anlatıcılarının yöntemlerinden yola çıkarak metinlerin oluşumunda hem bireysel hem de toplumsal hafızanın işlevini tartışan Davletov, "birincil sözlü kültür" döneminde üretilmiş Hakas destanlarının kayda geçirilme süreçlerinde yazılı ve basılı kültürün yanı sıra sosyokültürel ve politik süreçlerden de etkilendiği gösteriyor.

Vampir folklorunun Osmanlı-Türk kültüründeki izdüşümünden yola çıkan Nilay Kaya, Türk romanında bu türün ilk örneği kabul edilen Ali Rıza Seyfi'nin *Kazıklı Voyvoda*'sına odaklanıyor. Bu yapıtın Bram Stoker'ın *Dracula*'sının serbest bir uyarlaması olduğunu gözlemleyen araştırmacı, milliyetçilik kuramları çerçevesinde yazarın / çevirmenin niyetini sorguluyor. Ali Rıza Seyfi'nin "Kont Drakola" figürünü Türk milletine yönelik olası bir tehdidin yol açtığı karmaşık ve kolektif bir korku metaforu olarak kurguladığını ortaya koyarak Stoker'ın Transilvanyalı vampir hikâyesinin bu yeniden anlatımının hem imparatorluk merkezi ile çevredeki Balkan ulusları arasındaki tarihî çatışmayı hem de yeni cumhuriyet olgusunun ruhunun kalıcılığını korumayı sorun edindiğini tartışıyor.

Halikarnas Balıkcısı'nın *Altıncı Kıta Akdeniz* ve *Mavi Sürgün* adlı yapıtlarından yola çıkarak "Akdenizlilik" olgusunu irdeleyen Furkan Öztürk, Akdeniz Havzası kültürünün Balıkcı'daki yorumunu araştırıyor. Kültürlerarası bir bakış benimseyerek Akdenizlilik izleğini estetize eden yazarın bu izleği bütün kitaplarına belirli ölçülerde yaydığını gözlemliyor. Balıkcı'nın bu edebî ve kültürel birikiminin Akdenizlilik kimliği, Akdeniz estetiği, Akdeniz sanatı ve Akdeniz mitologyası bakış açılarından değerlendirildiğinde, Braudel'den günümüze

hatırı sayılır bir ilerleme kaydeden Akdeniz uygarlıkları çalışmalarına önemli bir katkı sağlanacağını gösteriyor.

Çeviri bölümümüzde ABD Rice Üniversitesi İngilizce Bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. Cary Wolfe'un hayvan çalışmaları alanında öncü makalesi yer alıyor. Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümünde araştırma görevlisi olan Onur Çiffiliz'in çevirdiği "İnsan, Her Şey Hep İnsan: Beşerî Bilimler ve 'Hayvan Çalışmaları'"nda Wolfe, son dönemde insanın gezegenin ekosistemindeki yeri ve etkisi üzerine yürütülen tartışmalara, "beşerî bilimler" yani "insan çalışmaları" odağının sorgulanması gerektiği eleştirisini getiriyor. Aydınlanma'dan itibaren geliştirilen insan-merkezli bakışın insanöncesi (prehuman) ve insanötesi (posthuman) kavramlarıyla yeni boyutlar kazandığı insan-hayvan ilişkileri hakkındaki yorumları, akademik sınıflandırmalar ve uygulamalar açısından değerlendiriyor. Bu konuda çalışmanın zorluklarına dikkat çekerken çözüm önerileri de getiriyor. Böylesine temel bir metnin Türkçeye kazandırılmasının hayvan çalışmaları alanındaki kuramsal tartışmalara katkıda bulunacağına inanarak makaleyi araştırmacıların dikkatlerine sunuyoruz.

Bu sayımızda, Sema Kaygusuz ile Deniz Gündoğan İbrişim'in hazırladığı *Gaflet: Modern Türkçe Edebiyatın Cinsiyetçi Sinir Uçları* adlı derleme hakkında bir değerlendirmeye de yer veriyoruz. Başkent Üniversitesi yüksek lisans programı mezunu Duygu Uysal Koç, çeşitli edebî metinlerin toplumsal cinsiyet açısından incelendiği toplam on altı makaleden oluşan bu çalışmayı, kitap tanıtımı bölümünde ayrıntıyla ele alıyor.

Yılda üç kez, Nisan, Ağustos ve Aralık aylarında çıkarılması planlanan dergimizin bir sonraki sayısını "edebiyat tarihi yazımı"na ayırdık. Kanon kurucu, değer üretici niteliğiyle edebiyat tarihi yazımı, dünyada tartışılan; yöntemleri, ölçütleri, sınırları, imkânları bakımından sorgulanan bir alandır. Bu konuda Türk edebiyatı odağında yürütülmüş çalışmaların sayısı ise hâlâ son derece azdır. Edebiyat tarihçilerinin yöntem ve yaklaşım konusunda belirttikleri tercihler veya ortaya koyduğu uygulamalar dışında, var olanların bir kısmı da edebiyat tarihlerini yöntem açısından inceleyen, betimleyici çalışmalardır. Buna karşılık, Türk edebiyatı, küreselleşen dünyada farklı dillerdeki edebiyatlarla etkileşim içinde, teknolojinin olanaklarından yararlanarak gelişimini sürdürmektedir. Tarihsel serüveninde aydınlığa kavuşturulmayı, yeniden yorumlanmayı bekleyen birçok nokta bulunmaktadır. Hâlihazırdaki edebiyat tarihleri, çağdaş bakış açıları ve olanaklarla sorgulanması gereken sayısız örneklem, dönemleştirme, yargı barındırmaktadır. Bunları dikkate alarak edebiyat tarihi yazımını ve Türk edebiyatı tarihçiliğini, dünyadaki tartışmalarla diyalog içinde, kuramsal açıdan irdeleyen çalışmalara ve yeni önerilere ihtiyaç vardır.

Bu ihtiyaca bir cevap sunabilmek amacıyla *Kün* dergisi, Aralık 2021 tarihli 2. sayısında edebiyat tarihi yazımının geçmişi, bugünü ve problemleri üzerine yürütülecek bilimsel tartışmaların yanı sıra uygulamaya dönük sistemli önerilere de yer vermeyi planlıyor. Bu çerçevede, edebiyat tarihi yazımına ilişkin özgün çalışmalarımızı 31 Ekim 2021 tarihine dek dergimize bekliyoruz. Dergimiz, ilkelerimiz, sayılarımız ve yazı gönderimi ile daha fazla bilgiye web sitemizden ulaşabilirsiniz.

Aydınlık günlerde yeniden buluşmak dileğiyle,

Nuran Tezcan
Günil Özlem Ayaydın Cebe